

Terapeuter, frisörer och olja

Vår moderna livsstil, med ständigt ökad konsumtion är ohållbar. Vi förbrukar råvaror och belastar miljön på ett sätt som inte kan fortsätta. In i ena änden kommer nya prylar och förpackningar. I den andra änden bär vi varje dag – vardag som helgdag – ut mer än ett kilo sopor per person. Ett barn kan förstå att det inte kan fortsätta. Och jag har en naiv tro på att också de flesta vuxna, inklusive politiker och beslutsfattare inser det omöjliga.

Ett tecken på att insikten har landat är att vår konsumtion lär gå från varor och prylar till tjänster och upplevelser. Jag har en obekräftad uppgift, att det i Sverige finns fler frisörer än bönder. Vi är på väg in i det postindustriella samhället.

I sak vore detta bra. Om jag lägger pengar på en konsert eller besök hos en psykoterapeut måste jag kanske avstå från att köpa en ny skjorta i bomull. Naturmaterialet som är så behagligt mot kroppen förbrukar mängder med vatten och om skjortan inte har för mesiga färger är dosen av kemikalier högre än vad mitt miljösamvete vill veta. Och om jag nu betalar 700 kronor hos min psykolog, får jag väl hoppas att hon i sin tur spenderar pengarna på ett teaterbesök och inte köper ett par nya jeans. I så fall har vi ju bara knuffat konsumtionen ett steg. Mitt samvete är lättare, men förbrukningen av vatten, bekämpningsmedel och dieselolja har inte minskat.

Jag är förstås medveten om att det inte är fullt så enkelt. Om terapeuten inte jobbar svart, så lägger Anders Borg beslag på en del av pengarna. Hur som helst, det som blir över lär i alla fall räcka till ett linne på HM:s rea.

Ju mer jag funderar och försöker förstå hur allt hänger ihop desto osäkrare blir jag. Vad är det som egentligen är miljö- och klimatsmart. Och vad blir följderna för vår ekonomi och vårt tjänstesamhälle den dag som vi – på allvar – får brist på resurser.

Ett närliggande perspektiv är hur BNP och energianvändning hänger ihop. Sett i backspegeln har den ekonomiska tillväxten och den stigande förbrukningen av olja varit som två siamesiska tvillingar. De följde varandra längs världskonjunkturons slingrande stig. En stig som inte alltid var lika brant, men som ständigt bar uppåt.

Möjligtvis är denna bild med de hopväxta individerna passé. Det finns indikationer på att BNP idag växer snabbare än den takt vi ökar förbränningen av olja. Detta låter hoppfullt och skulle kunna vara ett tecken på att tillräckligt många hellre går till massören än byter ut sin fullt fungerande mobil.

Internationella Valutafonden, IMF, berör fenomenet i en rapport där man diskuterar vad som kan hända med världsekonomin när följderna av peak-oil visar sig på allvar. I deras modeller rusar bränslepriset i höjden och tillväxten rasar ner i källaren. Beroende på vilka antaganden de gör blir effekterna allt från måttliga till dramatiska eller ohanterligt svåra.

Jag fastnade för deras spekulationer om att den ekonomiska tillväxten möjligtvis har varit starkare än ökningen i oljekonsumtion. Deras slutsats – korrekt eller inte – var en ögonöppnare för mig. Om ekonomin på sistone skulle ha växt tre gånger så fort som oljeutvinningen har ökat, då är världsekonomin ute på hal is. I konsekvensens namn betyder det att för varje procent som oljeutvinningen faller, kommer ekonomin att krympa med 3 procent.

Och i dåliga tider är det nog den resurssnåla tjänstesektorn som tar stryk. Den som tvivlar på att det går att snåla in på frisörbesöken kan ju snegla på ett gruppfoto av regeringen. Reinfeldt och Borg har valt olika strategier, men ingen av dem gynnar frisörerna ...

Dessa ord om olja, BNP och frisörer är mina tankar och spekulationer. Ekonomins irrgångar är svåra att genomskåda, men experterna behöver inte ha mer rätt än du och jag.

Stellan Tengroth